

SELKÄMEREN KEHITTÄMISOHJELMA

Toimenpidetaulukko

Päivitetty 08.02.2010. Punaisella täydennetty/korostettu vesienhoidon toimenpideohjelman (TPO) sisältö.

Merialuekohtaiset hankkeet on esitetty järjestyksessä pohjoisesta etelään.

I VESIEN TILA							
I A. Teemakohtaiset hankkeet							
Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
Tutkimus ja seuranta	Merialueen tilan seuranta ja parantaminen	Selkämeren virtausmallien tarkentaminen, Saaristomereltä ja Perämereltä tulevan ravinnekuormituksen selvittäminen ja mallintaminen	ELY-keskukset, SYKE, tutkimuslaitokset, ym.	50 000 - €		2009-	Hankearvioinnissa. ELY-keskus selvittää mahdollisuuksia hankkeen käynnistämiseen. Posiva kiinnostunut yhteistyöstä. Posivalla suunnitteluvaiheessa ilmalaskeumatutkimusta.
		Intensiiviaseman palauttaminen Pyhämaan ja Porin edustalle					Valmisteltava ja toteutettava ympäristöhallinnossa. Kylmäpihlajassa osa-aikainen intensiiviasema v. 2009 alkaen.
		Selkämeren rantavesien rehevöitymis- ja hoitohankkeessa tuotettujen ilmakuvien oikominen, hyödyntäminen ja jalostaminen	ELY-keskus	10 000 €	ELY-keskus	2008-	
		Satelliittikuvien hyödyntäminen merialueen seurannassa					TTY:llä hankehakemus, jossa MKK mukana
Valuma-alueelta tuleva kuormitus	Merialueen tilan parantaminen ja kuormituksen vähentäminen	Vesiensuojelu- ja kunnostustoimenpiteiden yleissuunnittelu ja toteuttaminen valuma-alueilla					TPO:n (Vesienhoidon toimenpideohjelman) mukainen toimenpide, myös vesistöalueiden kehittämissuunnitelmissa esitetty toimenpiteitä, joita pyritään hankkeistamaan.

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
Maatalous	Maatalouden kuormituksen vähentäminen	Eteläiselle Selkämerelle esitetyt toimenpiteet: * Ravinnepäästöjen hallinta (8 240 ha; sisältää optimaalisen lannoituksen, ravinnetaseet ja vähennetyn lannoituksen) ja tehostettu hallinta (200 ha; koskee karjatiloja: lannan hyödyntäminen lannoitteena/jatkojalostus esim. biokaasulaitokset) * Lannan jatkokäsittelyn tehostaminen 3 600 t/v * Talviaikainen kasvipeitteisyys (1 480 ha) * Kosteikot (30 kpl) * Koulutus ja neuvonta (150 tilaa/v)				2010-2015	TPO. SE-ryhmä edistämään rannikon kosteikoiden yleissuunnittelua
Viemäriverkoston toiminta-alueet rannikolla	Yhdyskuntien jätevesikuormituksen vähentäminen	Jätevesien yhteispuhdistus ja käsittelyn keskittäminen tehokkaampiin yksiköihin	kunnat, teollisuus, ELY-keskus				Vesihuollon kehittämissuunnitelmat, TPO. Etenee kunnissa suunnitelmien mukaisesti
		Huonokuntoisten viemäriverkostojen kunnostaminen	kunnat				TPO. Etenee kuntien omien suunnitelmien mukaisesti
	Riskien hallinnan tehostaminen	Riskienhallintasuunnitelman laatiminen	kunnat/vesihuoltolaitokset			2010-2015	TPO
Hulevedet	Hulevesikuormituksen vähentäminen	Hulevesien erillisviemäroinnin ja käsittelyjärjestelmien tarvearviointi, suunnittelu ja rakentaminen					Lounais-Suomen ympäristöohjelmassa yhtenä painopisteenä => SE-ryhmä edistämään
Rannikon ja saariston haja- ja loma-asutus	Haja- ja loma-asutuksen jätevesikuormituksen vähentäminen	Viemäriverkoston laajentaminen nykyisten toiminta-alueiden ulkopuolelle, jätevesi- ja vesihuolto-osuuskuntien perustaminen	Kunnat, laitevalmistajat, kiinteistönomistajat, perustettavat osuuskunnat		Kunnat, ELY-keskus, kiinteistönomistajat	2008-2015	Viemärointi etenee vesihuollon kehittämissuunnitelmien mukaisesti. HAJATKO-hanke: osuuskuntien perustaminen painopisteenä. Paikalliset yhdistykset yms voivat myös aktivoida esim. osana hankkeita, TPO
		Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tehon parantaminen muun vesihuollon mukaiseksi: kiinteistökohtaisten pienpuhdistamojen rakentaminen 80 vakituisesti asutulle kiinteistölle ja 740 lomakiinteistölle	Kiinteistönomistajat	2 000-8 000 €/kiinteistö	Kiinteistönomistajat	2010-2015	HAJATKO-hanke käynnissä + paikalliset toimijat voivat edistää, TPO

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
		Kuivakäymälöiden ja harmaiden vesien käsittelyn markkinoiminen rannikolla (kalliorannat, mökkisaaret ym.)	Kunnat, kyläyhdistykset, ELY-keskus		ELY-keskus, kunnat	2008-	HAJATKO-hanke: kuivakäymälöiden markkinointi painopisteenä. Paikalliset yhdistykset yms voivat myös aktivoida esim. osana hankkeita, TPO
		Tietoisuuden lisääminen haja-asutuksen jätevesien käsittelyvaatimuksista: neuvonta-, tiedotus- ja kehittämishankkeen toteuttaminen (2 hanketta, neuvontaa 50 kiinteistölle)	Kunnat		Kunnat, ELY-keskus, kiinteistönomistajat, alan yritykset	2010-2015	HAJATKO-hanke käynnissä, TPO
I VESIEN TILA							
I B. Merialuekohtaiset hankkeet							
Vakavan ja suurehkon rehevöitymisriskin alueet Selkämerellä	Merialueen tilan parantaminen	Riskialueille (Peipunlahti, Pihlavanlahti, Ahlaisten saaristo, Pieskerinlahti, Verkkoranta, Kuivalahdensalmi, Eurajoensalmi, Olkiluodonvesi, Unajanlahti, Mannerveden perukka) kohdistuvan kuormituksen vähentäminen eri toimenpitein, veden virtauksen parantaminen ja rehevöityneiden alueiden kunnostaminen	Paikalliset toimijat (asukkaat, yhdistykset), kunnat, ELY-keskus		Paikalliset toimijat (asukkaat, yhdistykset), kunnat, ELY-keskus		paikalliset toimijat voivat edistää, TPO
Haminaholma (Merikarvia, Pori)	Merialueen tilan parantaminen	Vesiensuojelutoimenpiteiden ja kalataloudellisen kunnostuksen toteuttaminen Uksjoen vesistöalueella	ELY-keskus, kunnat, paikalliset asukkaat ja yhdistykset	70 000 €	ELY-keskus, kunnat, asukkaat ja yhdistykset	2008-	suunnitteluvaiheessa
II MAANKOHOAMINEN							
II A. Teemakohtaiset hankkeet							
Luonnon monimuotoisuus	Luonnon monimuotoisuuden ja suojeluarvojen säilyttäminen	Selvityksen laatiminen maankohoamisen vaikutuksista luontoarvojen säilymiseen ja muuttumiseen	ELY-keskus, kunnat, luontojärjestöt, GTK, Geodeettinen laitos	50 000 €	ELY-keskus, kunnat		
Rannikkoalueet	Maankohoamisen ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen	Maankohoamisen ja ilmastonmuutoksen yhteisvaikutusten selvittäminen					
		Alueellisten selvitysten laatiminen maankohoamisen vaikutuksista rantakiinteistöjen arvonmuodostumiseen	Kunnat, Satakuntaliitto		Kunnat, Satakuntaliitto	2010-	
Veneily	Maankohoamisesta johtuvien haittojen lieventäminen	Veneväylien uudelleen sijoittaminen sopivimmille alueille, väylien merkitseminen ja kunnossapito	Rannikkokunnat, Merenkululaitos, veneilijät			2008-	SE-ryhmä pyrkii edistämään
II MAANKOHOAMINEN							
II B. Merialuekohtaiset hankkeet							

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
Jokisuistot (Kasalanjoki, Merikarvianjoki, Ahlaisten joet, Lapijoki, pienjoet)	Mataloitumisongelmien lieventäminen	Ruoppausten suunnittelu ja toteuttaminen tulvien ehkäisemiseksi, veden virtausten ja vesistön käyttömahdollisuuksien ylläpitämiseksi (tulvadirektiivi, luonnonsuojelunäkökohdat huomioitava)	Kunnat, paikalliset yhdistykset ja asukkaat, ELY-keskus				paikalliset toimijat voivat edistää
Lankoslahden lahdet (Merikarvia)	Mataloitumisongelmien lieventäminen	Ruoppausten suunnittelu ja toteuttaminen alueen liikkumis- ja käyttömahdollisuuksien ylläpitämiseksi	Rannanomistajat				paikalliset toimijat voivat edistää
Krookanlahti (Merikarvia)	Veden virtausten parantaminen	Palosaaren siltarumpujen parantaminen, lahden perukan ruoppaaminen	Rannanomistajat, kunta	50 000 €	ELY-keskus 50%, kunta, rannanomistajat		paikalliset toimijat voivat edistää
Porin pohjoisen saariston, Pohjoisen Satamatien pohjoispuolisen saariston madaltuneet salmet ja lahdet	Veden virtausten parantaminen, mataloitumisongelmien lieventäminen	Tilanteen inventointi, ruoppausten suunnittelu ja toteuttaminen alueen liikkumis- ja käyttömahdollisuuksien ylläpitämiseksi	Kalastuskunnat, rannanomistajat, Porin kaupunki				Hankearvioinnissa. Selkämeri-ryhmä ja paikalliset toimijat pyrkivät edistämään.

III MERIALUEEN KÄYTTÖ

III 1. Metsästy, kalastus ja muu virkistyskäyttö

III 1. A. Teemakohtaiset hankkeet

Kalatalous	Ammattikalastuksen turvaaminen	Hylkeenkestävien pyydysten kehittäminen ja käyttöön ottaminen	Ammattikalastajat, ELY-keskus		ELY-keskus	2007-	etenee toteuttajien toimesta
		Silakan ja merikutuisen siian kutualueiden kartoittaminen	ELY-keskus, Porin lintutieteellinen yhdistys, Selkämeren ammattikalastajat, RKTL	50 000 - €	ELY-keskus, talkootyöt	2008-	
		Paikallisen kalajalostuksen kehittäminen (Merikarvia, Reposaaari, Rauma)	Kunnat, Selkämeren ammattikalastajat, ELY-keskus	1 000 000 €	ELY-keskus, kunnat ym.	2008-	etenee toteuttajien toimesta
	Kalataloudellisten arvojen säilyttäminen ja parantaminen	Vaelluskalojen nousuedellytysten turvaaminen	ELY-keskus, vesialueen omistajat				TPO
		Kalakantojen hoitaminen ja keskeisten lisääntymisalueiden säilyttäminen, alueellisen siika- ja meritaimenohjelman laatiminen ja toteuttaminen istutusten koordinoimiseksi	ELY-keskus, RTKL				TPO
		Taimenkantojen heikkenemiseen vaikuttavien tekijöiden selvittäminen ja poistaminen					

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
		Selvitykset kalalajiston muutoksista ja niiden syistä					
		Kalastusalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien toteuttaminen	Kalastusalueet		Kalastusalueet		paikalliset toimijat voivat edistää
	Kalankasvatuksen haittojen vähentäminen	Esityksen laatiminen kalankasvatukseen sopivista ja siihen soveltumattomista alueista				2010-2015	TPO
Kalatalous ja virkistyskäyttö	Ammattikalastuksen ja virkistyskäytön turvaaminen	Haittaeläinten aiheuttamien haittojen vähentäminen (esim. harmaahylkeen ja merimetson kantojen säätelyn tarpeen selvittäminen)	ELY-keskus, kalastajat, metsästysseurat, ympäristöviranomaiset				perustettu oma työryhmä => hoidetaan ko. ryhmän toimesta
Virkistyskäyttö	Luonnon tarkkailun ja luontoharrastuksen edistäminen	Vapaa-ajan kalastuksen kiinnostavuuden lisääminen nuorten keskuudessa (markkinointi- ja ympäristötietoisuushanke)	Kalastusalueet ja -seurat	10 000 €	ELY-keskus		paikalliset toimijat voivat edistää
		Muutontarkkailupaikkojen rakentaminen					Luonnonsuojelupiirin suunnitelma torneista. Paikalliset toimijat voivat edistää
		Perinteisten luonnonkäyttömuotojen turvaaminen (laidunnus, kalastus, metsästyminen, marjastus, sienestys jne)	Maanomistajat, ammatti- ja kotitarvekalastajat, metsästysseurat		ELY-keskus, LIFE-rahasto		paikalliset toimijat voivat edistää
Ranta-alueiden käyttö ja hoito	Ranta-alueiden integroiva yleissuunnittelu ja hyödyntäminen	Bioenergiahyödyntämiseen sopivien ruovikoiden kartoittaminen, rannikkoalueiden hoidon ja kunnostuksen yleissuunnittelu					Hakemusvaiheessa (VELHO-hanke)
III MERIALUEEN KÄYTTÖ							
III 2. Veneily ja vesiliikenne							
III 2. A. Teemakohtaiset hankkeet							
Matkailu	Venematkailun kehittäminen	Kestävän kehityksen mukaisen venematkailun kehittämissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Satakuntaliitto, matkailuyrittäjät, satamapalveluiden tarjoajat		Satakuntaliitto	2008-	Veneilyyn ja matkailuun liittyvissä asioissa kunnat keskeisessä roolissa
Palvelut	Kuormituksen vähentäminen ja veneilypalveluiden kehittäminen	Kattavan imutyhjennysverkoston (jätevedet ja pilssivedet) rakentaminen (19 kpl)	Kunnat, ELY-keskus, Pidä Saaristo Siistinä ry	180 000 €		2010-2015	TPO. SE-ryhmä edistämään
	Veneilypalveluiden kehittäminen	Viranomaisten suorittamien veneliikennelaskentojen toteuttaminen ja palveluiden kehittäminen selvityksen tulosten perusteella	Kunnat		Kunnat	2008-	

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
		Alueellisten suunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen jätehuollon, palveluiden helppokäyttöisyyden, polttoainejakelun ja saatavuuden kehittämiseksi	Kunnat, ELY-keskus, veneilyseurat			2009-	
		Käynti- ja kotisatamien palveluiden kehittämissuunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen	Kunnat				
		Vammaispalveluiden ja ensiapuun liittyvien rakenteiden kehittämissuunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen palvelusatamissa	Kunnat, satamayrittäjät, pelastusviranomaiset ja vammaisyhdistykset				
Väylät ja reitit	Vesiliikenteen ja veneilyreittien kehittäminen	Veneväylien ja -reittien saavutettavuusselvitysten laatiminen (venekoot, syväys, venelaskupaikat jne.)	Kunnat		Kunnat	2008-	
		Väylien käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen	Kunnat, Merenkululaitos		Kunnat, Merenkululaitos	2008-	
	Melontareitistöjen kehittäminen	Uusien melontareitistöjen suunnittelu ja vanhojen kehittäminen (kartat)	kunnat, melontaseurat		ELY-keskus, kunnat, yhdistykset		
Ympäristötietoisuus	Veneilijöiden ympäristötietoisuuden parantaminen, kuormituksen vähentäminen	Tiedottaminen, neuvonta ja valistus veneilijöiden ympäristön- ja luonnonsuojelullisen vastuun parantamiseksi	Veneilyseurat, kunnat, ympäristöviranomaiset, venematkailuyrittäjät, SATAVESI-ohjelma				
III MERIALUEEN KÄYTTÖ							
III 2. Veneily ja vesiliikenne							
III 2. B. Merialuekohtaiset hankkeet							
Porin pohjoisen saaristo	Veneväylien parantaminen	Väylien merkinnän parantaminen: ohuiden viittojen vaihtaminen paremmin näkyviin	Porin kaupunki				Veneilyyn ja matkailuun liittyvissä asioissa kunnat keskeisessä roolissa. SE-ryhmän kehittämissuunnitelmat toimitettu Porin kaupungille, asiaa pidetään esillä ja pyritään edistämään

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
Puhelinsuntti, Rimpikari, Norra Svärdö, Svälssö (Pori)	Veneväylien parantaminen	Puhelinsuntista itään menevän väylän syventäminen tai siirtäminen Rimpikarin kaakkoispuolelle. Kuunttosuntin ja Norra Svärdsön ja Svälssöön välisen väylän oikaiseminen poistamalla kiviä	Porin kaupunki				SE-ryhmän kehittämisehdotukset toimitettu Porin kaupungille, asiaa pidetään esillä ja pyritään edistämään
Omenapuumaan ja Reksaaren venereitti (Rauma)	Veneväylien parantaminen	Väylän ruoppaaminen ja oikaisu ja suunnitelman laatiminen	Rauman kaupunki				
Karjasluodon ja Otanmaan välinen salmi (Rauma)	Venesataman saavutettavuuden parantaminen	Salmen ruoppaaminen ja suunnitelman laatiminen	Kiinteistöjen omistajat				paikalliset toimijat voivat edistää
Unajanlahden veneväylä (Rauma)	Veneväylien parantaminen	Runkoväylän ruoppaaminen Unajanlahdelle ja venelaituriin	Unajan kyläyhdistys				paikalliset toimijat voivat edistää

III MERIALUEEN KÄYTTÖ

III 3. Merimatkailu

III 3. A. Teemakohtaiset hankkeet

Matkailuelinkeino	Kestävän kehityksen toteuttaminen merimatkailussa	Kestävän luontomatkailuohjelman laatiminen Selkämerelle	Kunnat, ympäristöviranomaiset, yrittäjät, vapaaehtoisjärjestöt				Veneilyyn ja matkailuun liittyvissä asioissa kunnat keskeisessä roolissa. Virtaa vesistä Satakunnassa - hankesuunnitelma olemassa (omarahoitus puuttuu). Kansallispuiston hks (hoidon ja käytön suunnittelu) alkaa lain valmistuttua.
	Venematkailuelinkeinon kehittäminen	Palveluiden lisääminen ja kehittäminen: yleisön venekuljetukset yleiseen virkistyskäyttöön osoitetuille saarille ja järjestetyt valmispakettimatkat saaristoluontoon	Kuntien kehittämissyhtiöt ja matkailupalvelut sekä yrittäjät				
		Tarkempien merikarttojen laatiminen ja päivittäminen venematkailun ja yleisen virkistyskäytön tarpeisiin	Merenkulunlaitos				
	Ammattikalastuksen turvaaminen	Matkailualan kehittäminen ammattikalastajien sivuelinkeinoksi	Kuntien matkailu- ja alueelliset kehittämissyhtiöt, ammattikalastajayhdistykset				

III MERIALUEEN KÄYTTÖ

III 3. Merimatkailu

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
III 3. B. Merialuekohtaiset hankkeet							
Ouran saaristo (Merikarvia)	Luontomatkailun kehittäminen	Palveluvarustuksen ja reittien kehittäminen	Kunta, valtio, yrittäjät				Veneilyyn ja matkailuun liittyvissä asioissa kunnat keskeisessä roolissa. Kansallispuiston hks (hoidon ja käytön suunnittelu) alkaa lain valmistuttua.
Krookka (Merikarvia)	Matkailuun liittyvien toimintojen kehittäminen	Palveluiden ym. monipuolistaminen (kaavoitus, suunnittelu, rakentaminen) ja toimijoiden verkostoituminen	Kunta, kiinteistöjen omistajat				Virtaa vesistä Satakunnassa -hankesuunnitelma olemassa (verkostoituminen). Omarahoitus puuttuu.
IV MERIALUEELLE RAKENTAMINEN							
IV A. Teemakohtaiset hankkeet							
Energiantuotanto	Ympäristö- ja maisemahaittojen vähentäminen	Tuulivoimapuistojen rakentaminen ja niihin liittyvien teknologioiden kehittäminen ympäristövaikutusten vähentämiseksi	Voimayhtiöt, tutkimuslaitokset esim. VTT		Tekes, energiateollisuus		etenee toteuttajien toimesta
Luonnonvarat	Luonnonvarojen hyödyntämisen ympäristövaikutusten vähentäminen	Selvitysten laatiminen merenalaisten luonnonvarojen hyödyntämisestä ja hyödyntämisen ympäristövaikutuksista, luonnonvarojen hyödyntämisen ohjaaminen ympäristövaikutusten vähentämiseksi					Hankkeiden YVA-selvitykset, ohjaus viranomaisten toimesta
Satama- ja telakkatoimintojen alueet, jätevesien purkualueet	Vesirakentamishankkeiden ympäristövaikutusten selvittäminen ja vähentäminen	Sedimentin haitta-aineiden levinneisyyden selvittäminen, kunnostusruoppausten toteuttaminen alueilla, joilla korkeat haitta-ainepitoisuudet	Vesistö rakentamisen toteuttajat, ELY-keskus, kunnat				Hankearvioinnissa, TPO
Vesistö rakentaminen	Vesistö rakentamisen ympäristövaikutusten vähentäminen	Pilaantuneiden sedimenttien käsittelyn kehittäminen: selvitykset yleisen pilaantuneiden sedimenttien läjitysalueen perustamisesta	ELY-keskus, tutkimuslaitokset, kunnat				
		Pienruoppauksen ohjeistuksen selkiinnyttäminen ja lupakäytäntöjen yhtenäistäminen	ELY-keskus, kunnat				viranomaistoimintaa => ELY
V TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN JA YMPÄRISTÖRISKIEN HALLINTA							
V 1. Meriliikenne							
V 1. A. Teemakohtaiset hankkeet							
Matkailu ja veneily	Veneilyturvallisuuden parantaminen	Ajanmukaiset karttojen tuottaminen (rannikkokuntien omat merikarttasarjat), väylien kunnossapito ja reittimerkintöjen parantaminen	Kunnat, Merenkululaitos				

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
	Merimatkailuturvallisuuden parantaminen	Matkailuyrittäjien kouluttaminen meriturvallisuus- ja ympäristöasioissa	Pelastusviranomaiset, matkailuyrittäjät, koulutuslaitokset, merenkululaitos				
Satamat ja meriliikenne	Riskien hallinnan parantaminen	Satamien riskienhallintasuunnitelmien laatiminen (2 kpl)	satamat, viranomaiset			2010-2015	TPO
Meriliikenne	Meriturvallisuuden ja riskien hallinnan parantaminen	Tietoteknisten valmiuksien ja luotsipalvelujen kehittäminen, väylien turvallisuuden parantaminen	Luotsilaitos, Merenkululaitos				
		Alusten valvontaan liittyvien seurantamenetelmien kehittäminen ja ajanmukaisten rahtitietoaineistojen laatiminen					
		Kemikaalikuljetusten tilastoiminen ja rekisteröiminen, kokonaiskartoituksen laatiminen kuljetuksista ja Itämeren laajuisen riskienarvioinnin laatiminen kemikaalien riskienhallinnasta	EU:n ja Itämeren rantavaltiot				
	Onnettomuustilanteisiin varautuminen ja toimintatapojen kehittäminen	Eri kemikaalien ympäristövaikutus selvitysten laatiminen	EU:n vastaavat virastot, tutkimuslaitokset				
		Ajanmukaisten alusöljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan yhteissuunnitelmien laatiminen	SYKE, LOS, alueelliset pelastusviranomaiset				
		Vapaaehtoisten kouluttaminen ympäristövahinkokunnostuksiin	WWF ym. vapaaehtoisjärjestöt, alueelliset pelastusviranomaiset				etenee toteuttajien toimesta
	Vieraslajien kulkeutumisen estäminen	Painolastivesien käsittelyn parantaminen, tulokaslajien torjunta, kansainvälinen yhteistyö	Ympäristöviranomaiset, varustamot, tutkimuslaitokset				
V TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN JA YMPÄRISTÖRISKIEN HALLINTA							
V 2. Meritulvat							
V 2. A. Teemakohtaiset hankkeet							
Alavat rannikkoalueet	Luonnonkatastrofeihin varautuminen	Suunnitelmien laatiminen rantavyöhykkeen rakentamisen ohjaamiseksi alimpien suositeltavien rakentamiskorkeuksien mukaisesti	ELY-keskus, kunnat				Raportti alimmista suositeltavista rakentamiskorkeuksista laadittu. Etenee toteuttajien toimesta.

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
		Varautumissuunnitelmien laatiminen nykyisten rakenteiden ja toimintojen tarpeelliseksi suojaamiseksi	ELY-keskus, kunnat, kiinteistönomistajat, teollisuus				
		Meriveden korkeuden ja sääilmiöiden ennustettavuuden parantaminen tutkimuksella ja seurantalaitteistoa kehittämällä	Ilmatieteenlaitos, merenkululaitos, alueelliset ja paikalliset ympäristöviranomaiset sekä alueellinen pelastuslaitos				etenee toteuttajien toimesta
V TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN JA YMPÄRISTÖRISKIEN HALLINTA							
V 3. Teollisuus							
V 3. A. Teemakohtaiset hankkeet							
Teollisuus	Ympäristöriskien hallinnan parantaminen	Ympäristöriskikartoitusten (4 kpl) laatiminen paikalliset olosuhteet huomioiden, kartoitusten yksinkertaistaminen ja kehittäminen toimintaa tukevaksi	Teollisuus, viranomaiset			2010-2015	TPO
		Usean eri riskialueen (ympäristö-, kemikaali-, työterveysturvallisuus, palosuojelu jne.) huomioivan yksinkertaisen kehittämismallin laatiminen	Teollisuus, viranomaiset				
Teollisuuslaitokset, ydinvoimala	Lauhevesien ympäristövaikutusten vähentäminen	Elinympäristöjen ja eliöstön muutosten selvittäminen ja torjuminen	teollisuuslaitokset, TVO, ELY-keskus, tutkimuslaitokset				
V TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN JA YMPÄRISTÖRISKIEN HALLINTA							
V 3. Teollisuus							
V 3. B. Merialuekohtaiset hankkeet							
Porin edustan merialue	Ympäristöriskien selvittäminen ja vähentäminen	Mäntyluodon/Tahkoluodon/Reposaaren satama-altaiden TBT-selvityksen laatiminen ja saastuneiden alueiden kunnostaminen	Porin kaupunki, ELY-keskus		Porin kaupunki, ELY-keskus	2009-	ELY selvittää hankkeistamistarpeen
VI LUONTO- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ							
VI A. Teemakohtaiset hankkeet							
Eliöstö	Dioksiinikuormituksen vähentäminen	Vältettävissä olevan dioksiinikuormituksen Selkämerelle kulkeutumisen estäminen					
Luonnon monimuotoisuus	Luonnon monimuotoisuuden selvittäminen, säilyttäminen ja luonnon virkistyskäytön edistäminen	Selkämeren kansallispuiston toteuttaminen, Natura-alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatiminen	Kunnat, ELY-keskus, Metsähallitus, maa- ja vesialueen omistajat				Valmisteltavana. VN:n periaatepäätös kansallispuiston perustamisesta. Kansallispuiston hks alkaa lain valmistuttua.

Kohde	Tavoite	Toimenpide	Toteuttajat	Kustannusarvio	Rahoituslähde	Aikataulu	Tilanne ja hankkeet
		Vierasperäisten pienpetojen pyytäminen (pyyntilaitteiden hankinta)	Metsästysseurat, maanomistajat, kunnat, riistanhoitopiiri, Metsähallitus	10 000 -15 000 €			paikalliset toimijat voivat edistää
		Kampamaneettitutkimusten toteuttaminen	ELY-keskus, Merentutkimuslaitos, SYKE, varustamot		Varustamot, säätöt, ym	2008-	
Luonto- ja kulttuuriympäristö	Luonnon monimuotoisuuden, maiseman ja kulttuurin tutkiminen, Selkämeritietoisuuden lisääminen	Laaja-alaisen ja poikkitieteellisen Selkämeri-ohjelman aloittaminen: 1. Yhteistyön lisääminen naapurimerialueiden toimijoiden kanssa (Ruotsi, Saaristomeri, Perämeri) 2. Ilmastonmuutoksen vaikutusten selvittäminen 3. Saariston eliölajiston kartoittaminen 4. Kotoperäisten lajien suojeleminen (hoitosuunnitelmat: suojelutoimenpiteet ja selvitykset) 5. Vieraslajien leviämisen estäminen ja vieraslajien ekosysteemivaikutusten selvittäminen (hoitosuunnitelmat) 6. Satakunnan rannikolta ja vedenalaisesta luonnosta kerätyn luontotiedon kokoaminen yhteen (esim. paikkatietoaineistoksi Lounaispaikkaan) 7. Perinteisten rannikkokalastustilojen historian, työmenetelmien ja perinnemaisemien tallentaminen (teollisen vallankumouksen jälkeisen historian dokumentointi)	SYKE, ELY-keskus, tutkimuslaitokset, yliopistot, Selkämeren teemavuosi				Muuttuva Selkämeri -hanke käynnissä (ilmastonmuutos, yhteistyö). Botnia-Atlantica -hanke valmistelussa (yhteistyö). Velmu: Finnmarinet, VELMU-yhteistyö Selkämerellä -hanke ja Pohjanlahden VELMU-yhteistyö ja kaukokartoituksen mahdollisuudet -hanke käynnissä. Kansallispuiston hks-työ alkaa lain valmistuttua.
Tutkimus	Tutkimusmenetelmien kehittäminen	Koekalastuksen kehittäminen Selkämerellä: kaukokartoitusmenetelmien käyttöönotto	Tutkimuslaitokset, ELY-keskus, RKTL, konsultit				
	Tutkimustoiminnan lisääminen	Maankohoamisilmioon ja sen vaikutuksiin liittyvien tutkimusten toteuttaminen (esim. fladojen ja kluuvien kehittyminen ja suojelevarvojen muuttuminen)	Geodeettinen laitos, ympäristöviranomaiset				
VI LUONTO- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ							
VI B. Merialuekohtaiset hankkeet							
Ouran saaristo (Merikarvia)	Luonnon monimuotoisuuden selvittäminen ja säilyttäminen	Meriharjuksen hoito- ja suojeleuhankkeen toteuttaminen	ELY-keskus, RKTL, vesialueen omistajat		ELY-keskus		